

(с различна степен на снижение себестойността), за да окаже въздействие върху общото изпълнение на плана за себестойността.

Процентът на снижение и икономията, посочени в отчета, не могат да дадат точна характеристика за степента на изпълнението на плана за себестойността. При това отчитаната икономия даже не трябва да се смята винаги положителен факт, тъй като известна част от нея може да е постигната благодарение на нарушението на определения планов асортимент, което от народностопанска гледна точка не е оправдано. Работата е там, че предвиденото снижение на себестойността е сложен обобщаващ планов показател, в който са съчетани в неразривна връзка две еднакво важни условия: изработването на точно определени видове и количества изделия и намалението на разходите за тяхното произвеждане в сравнение с миналогодишните разходи. Всяко отстъпление на предприятието от едното или другото условие еднакво трябва да се счита като неизпълнение на плана за себестойността. Ето защо при анализа на изпълнението на плана за себестойността плановият процент на снижението би трябвало да се съпостави не с фактическия процент, изчислен при база фактически количества, а с процента на снижение, който би се получил при достигнатата фактическа себестойност на единица и при спазване на плановия асортимент и плановите количества.

Този метод е най-точен, обаче е свързан със специални изчисления за намиране на фактическата себестойност при планови количества, което е доста сложно (особено ако номенклатурата на произвежданите изделия е голяма). Затова неговото прилагане е наложително само в случаите на резки изменения в асортимента и при значителни отклонения на фактическата себестойност от миналогодишната и плановата.

На практика, изхождайки преди всичко от това, че в нашите условия на производство резките нарушения на плановия асортимент са изключение за предприятията, а и за по-голямо удобство от друга страна, влиянието на отклонението на фактическия асортимент на продукцията се определя по следния начин. Намира се най-напред отношението между сравнимата стокова продукция по планова себестойност и по средногодишна себестойност от предшестващата година. Полученият индекс изразява каква би била плановата задача за снижение себестойността, ако планът беше изграден върху такъв асортимент и обем продукция, какъвто фактически е произведен през отчетния период. Сравнението на процента на снижение, установен по този начин, с плановия процент на снижение себестойността позволява с известна приблизителност да се определи влиянието на изменението на фактическия асортимент в сравнение с плановия върху себестойността.

При анализа трябва да се има пред вид и следното важно обстоятелство:

Понякога очакваната средногодишна себестойност от предшестващата година за някои изделия, взета за база при съставянето на плана за икономията и процента на снижението, се различава чувствително от установената с годишния счетоводен отчет на предприятието окончателна средногодишна себестойност. В такива случаи отклоненията трябва да бъдат взети под внимание при изграждането на анализа. Това се постига като се преизчисли плановата задача по снижение себестойността — както процента, така и икономията. Снижението или увеличението на себестойността, отчетено в резултат от неточна база, трябва да бъде от-